

Ředitel: Mgr. JAROSLAV VOCELKA
Umělecký šéf opery: LEOŠ SVÁROVSKÝ
Umělecký šéf baletu: PAVEL ĎUMBALA

TISKOVÁ ZPRÁVA

26. dubna 2004

Antonín Dvořák

Dimitrij

2004
česká hudba | czech music

Premiéra 29. dubna 2004 v 19.00 hodin

Antonín Dvořák **DIMITRIJ**

(1841-1904)

Libreto:	Marie Červinková-Riegrová
Dirigent a hudební nastudování:	František Preisler
II. dirigent:	Richard Hein
Režisér:	Michael Tarant
Výtvarník scény:	Milan Čech, Tomáš Moravec
Výtvarník kostýmů:	Dana Hávová
Choreograf:	Igor Vejsada
Sbormistr:	Adolf Melichar
Asistent režie:	Olga Kyndlová, Petr Jirsa

Osoby a obsazení:

Dimitrij Ivanovič	Peter Svensson, Leo Marian Vodička
Marfa Ivanovna	Jiřina Marková, Lenka Šmídová
Marina Mniškova	Tatiana Teslja, Anna Todorova
Xenie Borisovna	Livia Ághová, Jitka Burgetová, Simona Procházková
Petr Fjodorovič Basmanov	Lukáš Hynek-Krämer, Ladislav Mlejnek
Vasilij Ivanovič Šujskij	Martin Bárta, Richard Haan
Jov, patriarcha	Pavel Klečka, Richard Novák
Něborský	Stanislav Lehmann, Libor Novák
Bučinský	Luděk Koverdynský, Rudolf Prázný

Karel Basák, skupina Dominik

Orchestr, sbor a balet Státní opery Praha, kompars

Premiéra: 29. 4. 2004 /v rámci České hudby 2004/

Další představení: 6., 23., 26. a 30. května 2004

25. června 2004 /na festivalu Smetanova Litomyšl/

Antonín Dvořák (1841-1904) DIMITRIJ

Opera o čtyřech dějstvích

Operní tvorba Antonína Dvořáka představuje jedinečnou kvalitu v rámci celého českého hudebního dědictví. Vedle oblíbených a často inscenovaných děl, jako jsou Jakobín (1889), Čert a Káča (1899) a především Rusalka (1901), však ve skladatelově odkazu najdeme i méně známé opusy. K nim patří také opera Dimitrij, která se navzdory grandióznímu uměleckému rozmachu jejího tvůrce nikdy nesetkala s ohlasem, jaký by si zasloužila. Když Antonín Dvořák na počátku 80. let 19. století hledal vhodné libreto, zaujal ho nápad zhudebnit velký příběh z ruské historie o samozvaném carovi Dimitrijovi. Pro výběr tohoto námětu hovořila dobová atmosféra – téma z ruských dějin skvěle korespondovalo s proslovanským naladěním tehdejší české společnosti. Libreto k opeře vytvořila Marie Červinková-Riegrová, dcera F. L. Riegra. Premiéra se uskutečnila 8. 10. 1882 v Novém českém divadle v Praze. Rozporné přijetí, které plynulo především z výhrad vůči libretu, přimělo Dvořáka, aby se k Dimitrijovi vrátil a provedl dílčí změny. V roce 1894 pak přišel s rozhodnutím operu zásadně přepracovat. Dva roky po skladatelově úmrtí tento záměr dokončil šéf opery Národního divadla Karel Kovařovic.

Státní opera Praha se vrací k méně známému Dvořákovu dílu s vědomím, že jde o hudební klenot plný dramatické velkoleposti, ale současně i niterné naléhavosti, vygradovaný navíc do strhujícího finále.

Dirigent František Preisler k novému nastudování Dimitrije na scéně Státní opery Praha poznamenává:

„Posláním naší inscenace je služba Dvořákově opeře, rozhodně se nechceme stylizovat do role jediných správných vykladačů Dimitrije.

Nášim cílem je prokázat, že Dimitrij na naše i světová operní jeviště právem patří.“

František Preisler / *dirigent*

František Preisler vystudoval hru na varhany na brněnské konzervatoři, a poté obor dirigování na JAMU v Brně. Soukromě studoval zpěv a hru na trombon. Studia završil absolvováním Mistrovského dirigentského kurzu ve Vídni. Nejprve působil v souboru operety a záhy nato v opěře Národního divadla v Brně. V roce 1993 se stal laureátem Mezinárodní pěvecké soutěže Franze Lehára v Komárně. V letech 1995-2003 byl dirigentem opery Národního divadla, kde řídil Smetanovy Dvě vdovy a Hubičku, Sedláka kavalíra, Komedianty, Lazebníka sevillského, Tosku, La Bohéme, La Traviatu či Příhody lišky Bystroušky, a nastudoval zde Šostakovičovu Lady Macbeth Mcenského újezdu (2000) a Adamsovu Smrt Klinghoffera (2003). Hostoval v Ljublani, na Tchaj-wanu, v Japonsku, Řecku, Rakousku, Německu, Rusku ad. Spolupracuje s předními českými orchestry, jako jsou Česká filharmonie, FOK, Symfonický orchestr Čs. rozhlasu, Pražský komorní orchestr, Pražská komorní filharmonie. Od roku 2002 je šéfdirigentem Moravské filharmonie Olomouc. Věnuje se i hudbě populární - v roce 1994 nastudoval a ve 250 reprízách dirigoval první českou inscenaci muzikálu A. L. Webbera Jesus Christ Superstar.

Richard Hein / *druhý dirigent*

Richard Hein je od roku 1997 dirigentem ve Státní opeře Praha. Studoval u profesora Milana Horváta a Wolfganga Bosice na Hochschule für Musik v rakouském Grazu. V době studií obdržel kulturní cenu německého města Singen. Poté spolupracoval s řadou operních a symfonických orchestrů, s nimiž nahrával pro ORF a vystupoval v Holandsku, Jugoslávii, Rakousku, Švýcarsku, Německu, Itálii a Japonsku. Jako operní dirigent nastoupil v roce 1993 do Slezského divadla v Opavě, pokračoval přes operní scény v Olomouci, Plzni a Brně do Prahy. Od roku 1999 působí také jako dirigent pražského letního festivalu Opera Mozart ve Stavovském divadle. Nadále se věnuje symfonické hudbě, spolupracoval s Janáčkovou filharmonií Ostrava, Olomouckou filharmonií, Plzeňskou filharmonií a Západočeským symfonickým orchestrem Mariánské Lázně. Podílí se jako interpret a pedagog na projektu „Toujours Mozart“, který probíhá souběžně v rakouském Salcburku a v Praze. Od roku 2001 je uměleckým vedoucím souboru Harmonia Mozartiana Pragensis.

Michael Tarant / *režie*

Michael Tarant působil jako činoherní režisér v Národním divadle v Praze (1978-1981), v Krajském divadle v Kolíně, (1981-1986), ve Východočeském divadle v Pardubicích (1986-1991, od roku 1990 jako umělecký šéf). V letech 1991-1993 byl uměleckým šéfem Státního divadla v Ostravě, poté ve Východočeském divadle v Hradci Králové (1993-1995), v letech 1995-1998 působil ve Středočeském divadle na Kladně (1996-1998 ředitel divadla). Od roku 1998 je bez stálého angažmá. Režíroval v Polsku, Švédsku a Litvě. V poslední době se stále častěji věnuje operní režii. V Národním divadle moravskoslezském v Ostravě nastudoval Verdiho operu Nabucco, Divadlo za branou Bohuslava Martinů, Auberovu operu Němá z Portici, Janáčkovu Káťu Kabanovou a Halévyho Židovku. Ve Slezském divadle v Opavě režíroval scénický melodram Médea Jiřího Antonína Bendy. Úspěšné bylo jeho nastudování rockové opery Alexeje Rybnikova Juno a Avos (Konzervatoř Jaroslava Ježka Praha, premiéra 1999 v Divadle U Hasičů). V sezoně 2004-2005 ho čekají operní režie v Národním divadle moravskoslezském Ostrava (Její pastorkyňa), v Moravském divadle Olomouc (Nabucco) a v Divadle F. X. Šaldy v Liberci (Pucciniho La Bohéme).

Milan Čech / *scéna*

Absolvoval Učňovskou školu textilní ve Dvoře Králové, v letech 1956-1960 vystudoval Průmyslovou školu bytové tvorby - obor užitá grafika u profesora R. Pípala. Po studiích nastoupil do angažmá jako jevištní výtvarník v Divadle V. Nezvala v Karlových Varech (1960-62). Poté následovalo angažmá v Divadle J. Gregora-Tajovského ve Zvolenu (1964-1971) a v Krajském divadle v Kolíně (1971-1991). Od počátku devadesátých let dvacátého století je bez stálého angažmá a spolupracuje s mnoha významnými divadelními režiséry. Na kontě má téměř čtyři sta výprav pro domácí i zahraniční kamenná divadla, ale také pro studiové soubory. S režisérem Ivanem Baladou se sešel při práci na televizním seriálu Největší z pierotů. Jako scénograf se zúčastnil vý-

stav v Praze, v Hodoníně, v Opavě a v Berlíně. Samostatné výstavy měl v Krajském divadle v Kolíně a v roce 1986 v Praze v bývalém Divadle E. F. Buriana.

Tomáš Moravec / *scéna*

V roce 1975 ukončil studia scénografie na pražské DAMU. Poté nastoupil do Středočeského divadla na Kladně, od roku 1977 je bez stálého angažmá. Často spolupracoval s režiséry Marií Lorencovou, Michaelem Tarantem a Rudolfem Tesáčkem. Jednou z jeho nejvýznamnějších prací byla scénografie k inscenaci Marketa Lazarová v Mahenově divadle v Brně (režie M. Tarant). Do roku 1989 často spolupracoval s Krátkým filmem Praha a Artcentrem Praha. Po roce 1989 se zaměřil na práci v hraném filmu. Podílel se na realizaci snímků Juraje Herze, Václava Vorlíčka a Ireny Pavláskové. Jako filmový architekt je podepsán pod dvaceti zahraničními produkcemi, v nichž hráli hvězdy jako Antonio Banderas nebo Michael York. Ve dvojici s Milanem Čechem spolupracoval na televizním seriálu režiséra Ivana Baladi Největší z pierotů a společně vytvořili scénografie k inscenacím pro divadlo v Pardubicích, pro pražské, brněnské i ostravské scény.

Dana Hávová / *kostýmy*

Dana Hávová je absolventka katedry scénografie na pražské DAMU. Spolupracuje s většinou českých divadel. Svůj cit pro historický kostým osvědčila např. návrhy k inscenaci Shakespeara Kupce benátského pro Východočeské divadlo v Hradci Králové (2002), která byla s úspěchem uváděna na nádvoří zámku v Pardubicích, či pro dramatické pásmo na motivy korespondence Boženy Němcové „Mně zašlá léta vraťte“, uvedené v březnu 2003 Moravským divadlem Olomouc.

Igor Vejsada / *choreografie*

Igor Vejsada studoval na brněnské konzervatoři a na Baletní akademii Velkého divadla v Moskvě. Po absolvování byl sólistou baletního souboru Státního divadla v Brně. Pět let působil v maďarském Györu, v roce 1989 se vrátil do Brna, kde založil Nový balet Brno (studio moderního tance). Mezitím absolvoval na Vysoké škole múzických umění v Bratislavě obor choreografie. Po dvou letech u Kibbutz Dance Company v Izraeli byl tanečníkem v Národním divadle v Mannheimu a po dalších dvou letech se stal uměleckým šéfem baletu v Národním divadle moravskoslezském v Ostravě. V této funkci přivedl do Ostravy mezinárodně proslulé choreografy (Eddy Toussaint – Kanada, Philippe Talard – Francie, Raphael Avnikjan – Rusko) a zajistil ostravskému baletu hostování v Německu, Japonsku, Kanadě, USA. Pod vedením Igora Vejsady soubor připravil řadu pozoruhodných inscenací (Beatles, Čas tance pro tři, Tance Rudolfa II., Provazochodci, Čas tance, Requiem, Don Quijote, Giselle, Sylfidy, Duch růže, Paquita).

Adolf Melichar / *sbormistr*

Adolf Melichar (1967) vystudoval pražskou konzervatoř, hru na varhany u Jiřího Ropka a dirigování u Přemysla Charvátka, a poté HAMU - dirigování u Radomila Elišky a Františka Vajnara. Během studií pracoval s neprofesionálními hudebními tělesy (Kladenský symfonický orchestr, Vysokoškolský umělecký sbor ad.), s nimiž absolvoval úspěšné zahraniční zájezdy. Po absolutoriu HAMU byl korepetitorem a pomocným sbormistrem v Hudebním divadle v Karlíně. Ve Státní opeře Praha působí od roku 1999, nejprve jako korepetitor, od sezony 2001/02 druhý sbormistr a od sezony 2002/03 jako první sbormistr.

Peter Svensson / *host Státní opery Praha (Dimitrij)*

Peter Svensson (Rakousko) získal mezinárodní reputaci jako výjimečný hrdinný tenor po velkém úspěchu v titulní roli Wagnerovy opery Rienzi ve Státní opeře Praha v roce 1991. Na doporučení Claudia Abbada dostal smlouvu ve Vídeňské státní opeře na začátku sezony 1990/91. Od roku 1992 hostoval v La Scale, pařížské Komické opeře, Německé opeře v Berlíně, v operních domech v Hamburku, Praze (Státní opera, Zemlinského Infantčiny narozeniny, 1992), Kolíně, Římě, Lipsku, Stuttgartu, Athénách, Modeně, Bonnu, Bologni, Hannoveru, Ženevě, Tokiu. Spolupracoval s předními dirigenty (Claudio Abbado, James Conlon, John Eliot Gardiner, Leopold Hager, Neeme Järvi, Jiří Kout, Charles Mackerras, Georg Solti, Pinchas Steinberg a další). Jeho operní repertoár je široký, v poslední době se stále více soustřeďuje na hrdinné tenorové role německých oper. Za roli Pedra v d'Albertově Nízině, kterou vytvořil na scéně Státní opery Praha, byl nominován na Cenu Thálie 2003.

Leo Marian Vodička / *stálý host Státní opery Praha (Dimitrij)*

Absolvent JAMU (u J. Války), uměleckou dráhu začal v Českých Budějovicích v roce 1971, kde zpíval Lukáše a Prince. V letech 1972-79 vytvořil v Olomouci role Jeníka, Dalibora, Rudolfa v Bohémě, Cavaradossiho v Tosce a Lacu v Její pastorkyni. Byl častým hostem Národního divadla v Praze. Od r. 1979 působil v Brně, kde zaujal Waltrem Stolzingem. V r. 1982 byl angažován do Národního divadla, o pět let později se vrátil do Brna (Otello, Radames, Dimitrij), od r. 1992 je bez stálého angažmá. Patří k nejlepším českým tenoristům posledních let, vynikající je především jeho Dalibor a Laca. Vystupuje i v cizině (např. Princ ve vídeňské Státní opeře, Boris v Curychu). Nahrál několik operních kompletů (Hubička, Dalibor, Dimitrij) a také Janáčkův Zápisník zmizelého.

Premiéry sezony 2003/2004

Eugen d'Albert (1864-1932) - TIEFLAND / Nížina

Dirigent: HILARY GRIFFITHS

Režie: HEINZ LUKAS-KINDERMANN

Scéna a kostýmy: DANIEL DVOŘÁK

Premiéra: 18. 9. 2003

Giuseppe Verdi / Sergej Onsoff - DÁMA S KAMÉLIEMI / La Traviata - balet

Choreografie a režie: LIBOR VACULÍK

Scéna: JAN DUŠEK

Kostýmy: ROMAN ŠOLC

Asistent choreografie: PAVEL PLŠEK

Nastudoval: PAVEL ĎUMBALA

Premiéra: 23. 10. 2003

Hector Berlioz (1803-1869) - BÉATRICE ET BÉNÉDICT

(Shakespeare v opeře II)

Dirigent: VINCENT MONTEIL

Režie a scéna: PHILIPPE GODEFROID

Kostýmy: FRANÇOISE TERRONE

Světla: FRANÇOISE TERRONE a PHILIPPE GODEFROID

Pohybová spolupráce: PETR JIRSA

Premiéra: 11. 12. 2003

Georges Bizet (1838-1875) - CARMEN

Dirigent: CLAIRE LEVACHER

Režie: ZDENĚK TROŠKA

Scéna: MILAN FERENČÍK

Kostýmy: JOSEF JELÍNEK

Premiéra: 11. 3. 2004

JARNÍ 2004 - balet

Hudba: KLEMENT SLAVICKÝ, JAN P. MUCHOW,

VLASTIMIL ŠMÍDA, FRANZ VON SUPPÉ

Choreografie: LUCIE HOLÁNKOVÁ, ALENA PEŠKOVÁ,

LENKA DŘÍMALOVÁ, PAVEL ŠMOK

Scéna: LUCIE HOLÁNKOVÁ, RICHARD PEŠEK,

TOMÁŠ VOLKMER, ADOLF WENIG

Kostýmy: LUCIE HOLÁNKOVÁ, ROMAN ŠOLC,

TOMÁŠ VOLKMER, MARIE WENIGOVÁ

Premiéra: 22. 3. 2004

Antonín Dvořák (1841-1904) - DIMITRIJ

Dirigent: FRANTIŠEK PREISLER

Režie: MICHAEL TARANT

Scéna: MILAN ČECH, TOMÁŠ MORAVEC

Kostýmy: DANA HÁVOVÁ

Premiéra: 29. 4. 2004 (v rámci České hudby 2004)

PARTNEŘI STÁTNÍ OPERY PRAHA

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI STÁTNÍ OPERY PRAHA

BECHEROVKA

*ZNOVÍN ZNOJMO, a.s.
se sídlem v Šatově*

